

АРТЪР КОНАН ДОЙЛ ИЗЧЕЗВАНЕТО НА ЛЕЙДИ ФРАНСИС КАРФАКС

Превод от английски: Милена Попова, —

chitanka.info

— Но защо турски? — попита Шерлок Холмс, вторачен в ботушите ми.

Както се бях изтегнал в креслото с плетен гръб, изпружените ми крака привлякоха зоркия му както винаги поглед.

— Английски са — отвърнах, леко изненадан. — Купих ги в „Латимърс“ на улица „Оксфорд“.

Холмс се усмихна с израз на снисходително търпение.

— Говоря за хамама — каза той. — Защо ти е да ходиш в скъп турски хамам, когато можеш да се ободриш и в нашенска баня?

— Защото напоследък ревматизмът ми се обаждат и усетих, че остарявам. Ние медиците наричаме турската баня алтернатива — ново начало, пречистване на организма. Впрочем, Холмс — добавих, — не се съмнявам, че връзката между ботушите ми и турската баня е съвсем очевидна за един логичен ум, но все пак ще ти бъда задължен, ако ми я посочиш.

— Връзката е съвсем проста, Уотсън — каза Холмс с дяволито пламъче в очите. — Принадлежи към елементарния разред умозаклучения, които бих илюстрирал, като те попитам с кого пътува във файтона тази сутрин.

— Не съм съгласен вместо обяснение да получавам нов въпрос — отвърнах леко сопнато.

— Браво, Уотсън! Достойно и логично възражение. Да видим — какви бяха въпросите? Първо файтонът. Виждаш, че по левия ръкав и отзад на палтото ти има няколко кални пръски. Ако си седял в средата на файтона, сигурно нямаше да ги има или щяха да са симетрични. Ето как става ясно, че си седял в единия край. Следователно си имал спътник.

— Очевидно.

— Невероятно просто, нали?

— Но какво ще кажеш за ботушите и банята?

— И тук не е сложно. Ти имаш навик да си връзваш ботушите по определен начин. В този случай виждам, че са пристегнати със сложен двоен възел, което не е характерно за теб. Значи си ги свалял. И кой ги е завързал? Или обуцарят, или прислужникът в банята. Малко вероятно е да е обуцарят, тъй като ботушите ти са почти нови. И какво остава? Банята. Невероятно, нали? В края на краищата турската баня послужи за нещо.

— Какво имаш предвид?

— Казваш, че в нея си потърсил промяна. Искаш ли и аз да ти предложа нещо такова. Как ще ти се отрази Лозана, драги Уотсън — билети първа класа и щедро поемане на всички разноски?

— Прекрасно! Но защо?

Холмс се облегна в креслото и извади от джоба си бележник.

— Една от най-опасните породи на света — каза той — е самотната пътешественичка. Тя е най-безобидното, а често и най-полезно създание, но неизбежно поощрява престъпността. Безпомощна е. Прелетна птица е. Има достатъчно средства, за да сменя държави и хотели. Често се лута в лабиринт от мрачни пансиони. Тя е изгубено агне сред вълча глутница. И когато я излапат, никой не я търси. Сериозно се опасявам, че се е случило нещо лошо с лейди Франсис Карфакс.

Почувствах облекчение при това внезапно преминаване от общото към частното. Холмс направи справка с бележките си.

— Лейди Франсис — продължи той — е единствената пряка потомка на покойния граф Ръфтън. Вероятно си спомняш, че земите бяха наследени по мъжка линия. За нея е останала скромна издръжка, но и забележителни старинни испански сребърни накити с изкусно шлифовани диаманти, към които била толкова дълбоко привързана, че отказвала да ги остави в банката и винаги ги носела със себе си. Лейди Франсис будела жалост: хубава жена, едва влязла в средна възраст, и все пак заради някакъв каприз на съдбата — бледа сянка на ослепителната красавица отпреди двайсет години.

— И какво се е случило с нея?

— Точно така, какво се е случило с лейди Франсис Карфакс? Жива ли е, или е умряла? На този въпрос трябва да отговорим. Тя неотклонно се е придържала към навиците си и през последните четири години на всеки две седмици е пишела на госпожица Добни, пенсионираната ѝ гувернантка, която живее в Камбъруел. Тъкмо госпожица Добни ме потърси за съвет. Минали са почти пет седмици — и нито ред. Последното писмо е изпратено от „Отел национал“ в Лозана. Както изглежда, лейди Франсис си е тръгнала от хотела, без да остави друг адрес. Роднините ѝ се тревожат и тъй като са изключително богати, няма да пожелаят средства, за да изяснят нещата.

— Госпожица Добни ли е единственият източник на информация? Вероятно жената е имала и други кореспонденти.

— Има един безусловно надежден кореспондент, Уотсън — банката. Самотните дами трябва да преживяват някак и в чековите им книжки може да бъде прочетен животът им в миниатюра. Прегледах сметката ѝ в „Силвестърс“. С предпоследния чек е платила сметката си в Лозана, но изтеглената сума е голяма и вероятно са ѝ останали пари. След това е написала само един чек.

— За кого? Къде е осребрен?

— За госпожица Мари Девин. По нищо не се познава къде е бил издаден. Осребрен е в „Креди Лионе“ в Монпелие преди по-малко от три седмици. Сумата е била петдесет лири.

— А коя е госпожица Мари Девин?

— Успях да разбера и това. Била е камериерка на лейди Франсис Карфакс. Още не знаем защо е получила тези пари. Не се съмнявам обаче, че с твоите проучвания бързо ще намериш отговор на този въпрос.

— Моите проучвания!

— По време на здравословното ти пътешествие до Лозана. Знаеш, че не мога да напусна Лондон, докато старият Ейбръхамс е изложен на смъртна опасност. А и по принцип е по-добре да не напускам страната. На хората от Скотланд ярд им домъчнява, пък и отсъствието ми веднага води до нездравословно оживление в криминалните среди. Затова иди ти, драги Уотсън, и ако скромните ми съвети струват по два пенса на дума, ще бъда денонощно на твое разположение на презокеанския телеграф.

Два дни по-късно пристигнах в „Отел национал“ в Лозана, където любезно ме посрещна прочутият му управител господин Мозер. Според него лейди Франсис прекарала в хотела няколко седмици. Всички, с които се била запознала, много я харесали. Била на не повече от четирийсет години. Още изглеждала хубава, а по всичко си личало, че на младини е била истинска красавица. Господин Мозер не знаеше нищо за сребърните бижута, но прислужничките забелязали, че големият сандък в спалнята на дамата винаги е грижливо заключен. Мари Девин, камериерката, се радвала на същите симпатии като

господарката й. Всъщност тя се сгодила за един от главните сервитьори в хотела и не било трудно да се научи адресът й. Беше улица „Траян“ номер 11 в Монпелие. Записах всички сведения и си помислих, че дори Холмс не би могъл да ги събере по-умело.

Не успях да изясня само една подробност. Нищо не хвърляше светлина върху причината за внезапното заминаване на дамата. Била много доволна в Лозана. По всичко личало, че възнамерявала да остане през целия сезон в луксозния си апартамент с изглед към езерото. И все пак си тръгнала само с един ден предизвестие, независимо че била платила за още една седмица. Единствен Жул Вибар, годеникът на камериерката, имаше предположение. Той свързваше ненадейното заминаване на лейди Франсис с внезапното посещение, което имала ден-два преди това. Потърсил я висок мургав мъж с брада. *Un sauvage — un véritable sauvage!*^[1] — възкликна Жул Вибар. Мъжът бил на квартира в града. Видели го да води разпален разговор с госпожата по време на разходка край езерото. После я потърсил в хотела. Тя отказала да се срещне с него. Бил англичанин, но никой не разбрал името му. Госпожата си тръгнала веднага след това. Жул Вибар — и много по-важно, любимата му, помислили, че има някаква връзка между това посещение и нейното заминаване. Жул не ми съобщи само едно — защо Мари бе напуснала господарката си. По този въпрос не можеше или не искаше да каже нищо. Каза, че ако искам да разбера, да ида в Монпелие да я попитам.

Така свърши първата глава от разследването ми. Втората беше посветена на следващата точка от маршрута на лейди Франсис Карфакс след заминаването й от Лозана. В това отношение съществуваше известна потайност, което потвърди идеята, че тя е заминала с намерението да се изплъзне от нечие преследване. Иначе защо багажът й не е бил открито надписан за Баден? И тя, и багажът й стигнали до минералния курорт на Рейн по странен маршрут. Това успях да науча от управителя на местния клон на „Кук“. И така, след като изпратих на Холмс телеграфен отчет за всичките си действия и в отговор получих телеграма с полушеговита похвала, заминах за Баден.

Следата в Баден не бе трудна за проследяване. Лейди Франсис отседнала за две седмици в „Инглишер хоф“. Там се запознала с доктор Шлезинджър, мисионер в Южна Америка, и съпругата му. Подобно на повечето самотни дами лейди Франсис намирала утеха и

занимание в религията. Забележителната личност на доктор Шлезинджър, всеотдайността му, както и това, че се възстановявал след болест, от която се бил заразил, упражнявайки апостолския си дълг, дълбоко я развълнували. Тя помагала на госпожа Шлезинджър да се грижи за светия човек. Както ми разказа управителят, той прекарвал времето си на шезлонг на верандата, а от двете му страни седели дамите, които се грижели за него. Работел над карта на Светите земи, като особено го интересувало царството на мидийците, за които пишел монография. Накрая, след като позакрепнал, заминал със съпругата си за Лондон и лейди Франсис тръгнала с тях. Това се случило точно преди три седмици и оттогава управителят не знаеше нищо за нея. А Мари, камериерката, си била тръгнала няколко дни преди това разплакана, като съобщила на останалите прислужнички, че напуска завинаги. Преди да замине, доктор Шлезинджър платил сметката и на тримата.

— Впрочем — каза управителят в заключение — вие не сте единственият приятел на лейди Франсис Карфакс, който пита за нея. Само преди седмица дойде един мъж със същите въпроси.

— Съобщи ли си името? — попитах.

— Не, но беше англичанин въпреки необикновената си външност.

— Дивак? — рекох аз, като свързах фактите по примера на моя прославен приятел.

— Точно така. Това определение много му приляга. Едър и брадат, загорял, би бил по на място в селска странноприемница, отколкото в моден хотел. Видя ми се як и буен човек, с когото не е добре да се закача човек.

Загадката започваше да се разбулва, както предметите изплуват с вдигането на мъглата. Добросърдечна и благочестива дама, преследвана от град на град от заплашителна и неумолима сянка. Страхувала се е от него, иначе не би напуснала Лозана. И все пак той я е проследил. Рано или късно е щял да я настигне. Дали вече не я е настигнал? Дали *това* не беше тайната на продължителното ѝ мълчание? Може би добрите хора, с които е пътувала, не са се оказали достатъчна закрила от неговото нападение или изнудване? Каква ужасна цел, какъв скрит план стоеше зад това упорито преследване? Това беше въпросът, на който трябваше да отговоря.

Писах на Холмс, за да му покажа колко бързо и безпогрешно съм стигнал до същността на нещата. В отговор получих телеграма с молба да опиша лявото ухо на доктор Шлезинджър. Чувството за хумор на Холмс беше странно, понякога и неприятно, затова не обърнах внимание на тази ненавременна шега — всъщност, когато получих посланието му, вече бях в Монпелие, за да се срещна с камериерката Мари.

Открих я лесно и научих всичко, което знаеше. Тя беше предана млада жена, напуснала господарката си само защото била сигурна, че я оставя в добри ръце, и защото рано или късно трябвало да си тръгне заради предстоящата женитба. Както призна с печал, не ѝ било трудно да напусне, защото по време на престоя им в Баден господарката ѝ проявявала към нея известно раздражение и дори веднъж я подложила на разпит, сякаш се съмнявала в почтеността ѝ. Лейди Франсис ѝ дала петдесетте лири като сватбен подарък. Мари също като мен изпитваше дълбоко недоверие към непознатия, накарал господарката ѝ да напусне Лозана. Със собствените си очи била видяла как грубо стискал китката на лейди Франсис, докато се разхождали при езерото. Бил буен и страшен човек. Тя смяташе, че именно заради страха от него лейди Франсис бе приела компанията на семейство Шлезинджър за пътуването до Лондон. Не била споменала на Мари и дума за това, но множество дребни подробности уверили камериерката, че господарката ѝ живее в постоянен страх. Дотук беше стигнала в разказа си, когато внезапно скочи от стола и на лицето ѝ се изписаха изненада и страх.

— Вижте! — извика тя — Онзи грубиян продължава да ни следи! Точно това е човекът, за когото ви говоря.

През отворения прозорец на дневната видях мургав мъж с наежена черна брада, който бавно вървеше към нас по средата на улицата и се взираше напрегнато в номерата на къщите. Явно и той търсеше камериерката. Подвластен ма внезапния порив, аз се втурнах напън и застанах на пътя му.

— Вие сте англичанин — казах аз.

— И какво? — помита той, злобно намръщен.

— Ще позволите ли да ви запитам как се казвате?

— Не, не позволявам — каза той решително.

Положението бе неловко, но често прекият път е най-добър.

— Къде е лейди Франсис Карфакс?

Той ме погледна изумен.

— Какво сте сторили с нея? Защо я преследвате? Настоявам да ми отговорите! — казах аз.

Мъжът изръмжа гневно и се нахвърли отгоре ми като тигър. Побеждавал съм в немалко битки, но той имаше желязна хватка и беше свиреп като дявол. Така ме бе стиснал за гърлото, че вече започвах да губя съзнание, когато един брадясал френски работник с бяла риза изскочи от кръчмата насреща с тояга в ръка, халоса нападателя ми през ръцете и го накара да ме пусне. Той се спря за миг ядосан, като се чудеше дали да поднови атаката си. После с гневно ръмжене се обърна и влезе във вилата, от която бях излязъл. Обърнах се да благодаря на спасителя си, който стоеше до мен наред улицата.

— Е, Уотсън — каза той, хубава каша забърка, няма що! Смятам, че е най-добре заедно да се приберем в Лондон с нощния експрес.

Един час по-късно Шерлок Холмс, свалил маскировката си, седеше насреща ми в хотелската стая. Обяснението, което даде за своето внезапно и навременно появяване, бе изключително просто — като разбрал, че може да напусне Лондон, решил да ме пресрещне в следващата логична точка от маршрута ми. Предрешен като работник, седнал в кръчмата и зачакал да се появи.

— Проявил си изключително постоянство в разследването си, скъпи ми Уотсън — каза той. — В момента не мога да се сетя за нито една грешка, която да си пропуснал да сториш. В резултат на действията си успя да вдигнеш тревога навсякъде и все пак нищо да не откриеш.

— Може би и ти нямаше да постигнеш повече — отвърнах с горест.

— Всъщност аз вече постигнах повече. Ето го достопочтения Филип Грийн, отседнал в твоя хотел, който може би ще се окаже отправната точка към добри резултати.

Донесоха ни визитка върху един поднос, а след нея се появи оня брадат грубиян, който ме нападна на улицата. Когато ме видя, той се сепна.

— Какво означава това, господин Холмс? — попита той. — Получих бележката ви и дойдох. Но какво общо има този мъж с въпроса?

— Това е старият ми приятел и сътрудник доктор Уотсън, който ми помага в разследването.

Непознатият протегна огромната си мургава длан с кратко извинение.

— Надявам се, че не съм ви наранил. Когато ме обвинихте, че съм й сторил зло, просто кипнах. Всъщност напоследък не съм на себе си. Нервите ми са опънати до краен предел. Нищо не мога да сторя обаче. Но първо искам да ви попитам, господин Холмс, как, за Бога, научихте за съществуването ми?

— Говорих с госпожица Добни, гувернантката на лейди Франсис.

— Старата Сюзан Добни с бонето! Добре си я спомням.

— И тя ви помни. От едно време, преди да заминете да си търсите късмета в Южна Африка.

— О, виждам, че знаете всичко. Не бива нищо да крия. Кълна ви се, господин Холмс, на света не е имало по-всеотдайна любов от любовта ми към Франсис. Наистина, на младини бях буен и неразумен — не по-лош от останалите от моя социален кръг. Но нейната душа беше бяла като сняг. Тя не можеше да понесе и най-малката грубост. Затова, когато разбра за поведението ми, каза, че не иска да ме види повече. И все пак ме обичаше — това е най-чудното! Толкова ме обичаше, че досега не се омъжи и живя благочестиво само заради мен. След години, когато спечелих много пари в Барбъртън, реших да я намеря и да я умилювам. Бях чул, че още не е омъжена. Открих я в Лозана и опитах всичко възможно. Стори ми се, че се поддава, но волята й беше силна и когато отново я потърсих, беше напуснала града. Проследих я до Баден, а след време чух, че камериерката й живее тук. Аз съм невъздържан човек, живял съм тежък живот и когато доктор Уотсън ми каза онези думи, за миг загубих самообладание. Но за Бога, кажете ми какво е станало с лейди Франсис?

— Тепърва трябва да разберем — каза Шерлок Холмс мрачно. — Какъв е адресът ви в Лондон, господин Грийн?

— Хотел „Лангъм“.

— В такъв случай бих ви препоръчал да се върнете там и да стоите на разположение, в случай че ми потърбва вашата помощ. Не бих искал да будя напразни надежди, но можете поне да сте сигурен, че ще направим всичко възможно нищо лошо да не се случи на лейди Франсис. Засега не мога да обещаю повече. Ето ви тази визитка, за да

можете да се свържете с нас. А сега, Уотсън, докато си събираш багажа, ще телеграфирам на госпожа Хъдсън, за да бъде готова да се погрижи, както тя знае, за двама прегладнели пътешественици, които ще се върнат в седем и половина часа утре сутрин.

Когато се прибрахме в жилището на улица „Бейкър“, намерихме телеграма, която Холмс прочете със заинтригувано възклицание и ми я подаде. „Отхапано или откъснато“ — гласеше телеграмата, подадена в Баден.

— Какво означава това? — попитах.

— Всичко — отвърна Холмс. — Вероятно си спомняш моя на пръв поглед нелеп въпрос за лявото ухо на мисионера. Ти не ми отговори.

— Вече бях напуснал Баден и не можех да проверя.

— Точно така. Затова изпратих същото запитване до управителя на „Инглишер хоф“ и това е неговият отговор.

— Какво означава той?

— Означава, скъпи Уотсън, че противникът ни е изключително коварен и опасен човек. Преподобният доктор Шлезинджър, мисионерът от Южна Америка, е не друг, а Питърс Божия, един от най-безскрупулните измамници в Австралия — чудно как толкова малка страна е родила няколко така завършени негодници. Коронният му номер е да подлъгва самотни дами, като играе на религиозните им чувства, и има достойна другарка в лицето на така наречената му съпруга, англичанка на име Фрейзър. Самоличността му ми бе подсказана от начина му на действие, а осакатеното ухо — последица от жестока кръчмарска свада в Аделаида през 1889 година — потвърди подозренията ми. Клетата жена е в ръцете на дяволски изчадия, които няма да се спрат пред нищо. Нищо чудно вече да не е жива. Или е затворена и няма възможност да пише на госпожица Добни и останалите си приятели. Не биваше да изключвам възможността да не е пристигала в Лондон или да е заминала другаде, но второто не ми се струва вероятно, защото системата за регистрация в Европа не позволява на чужденците да надхитрят така лесно тамошната полиция. А първото също е малко вероятно, тъй като мошениците едва ли биха намерили друго място, където толкова лесно да държат някого под

ключ. Интуицията ми подсказва, че тя е в Лондон, но тъй като в момента няма как да научим точния адрес, можем само да правим необходимите стъпки, да обядваме и да не губим търпение. Довечера ще се поразходя и ще разменя някоя и друга дума с нашия приятел от Скотланд ярд Лестрейд.

Но нито полицията, нито малката, но много ефективна организация на Холмс постигнаха някакъв успех в разплитането на загадката. Издирваните от нас трима души се бяха разтворили сред милионния мравуняк на Лондон, все едно не съществуваха. Обявите във вестниците не дадоха резултат. Тръгвахме по разни следи, все без успех. Напразно се оказа претърсването на всяко престъпно убежище, където би могъл да се завре Шлезинджър. Старите му съучастници бяха под наблюдение, но никой от тях не се срещна с него. Накрая, подир седмица безплодна активност най-сетне проблесна светлинка. В „Бевингтън“ на „Уестминстър роуд“ беше заложена сребърна обица с диаманти. Мъжът, който я заложил, бил едър и гладко обръснат, приличал на свещеник. Името и адресът му явно били фалшиви. Не обърнали внимание на ухото му, но описанието категорично насочваше към Шлезинджър.

През изминалите дни брадатият ни приятел от „Лангъм“ на два пъти се беше отбил, за да проверява няма ли новини. Третия път дойде само час след това ново разкритие. Дрехите му ставаха все по-широки на едрото му тяло. Сякаш се топеше от тревога. „Само да можехте да ми дадете някаква работа!“ — беше постоянният му вопъл. Сега вече Холмс беше в състояние да задоволи желанието му.

— Започнал е да залага накитите. Ще го пипнем.

— Но не означава ли това, че с лейди Франсис се е случило нещо лошо?

Холмс мрачно поклати глава.

— Ако предположим, че са я държали заключена досега, очевидно не биха могли да я освободят, без това да доведе до разкриването им. Трябва да сме готови за най-лошото.

— Какво можем да сторим?

— Тези хора не са ви виждали, нали?

— Не.

— Възможно е в бъдеще той да отиде в друга заложна къща. В този случай трябва да започнем отново. От друга страна, тук са му

дали добри пари и не са му задавали никакви въпроси, затова, ако спешно му трябват пари, вероятно пак ще се появи в „Бевингтън“. Ще ви дам бележка и собствениците ще ви позволят да стоите на пост в магазина. Ако онзи дойде, ще го проследите до дома му. Но не бива да ви вижда и най-важното — не бива да упражнявате никакво насилие. Разчитам на думата ви, че няма да предприемате нищо без моето знание и одобрение.

В продължение на два дни от Филип Грийн, между другото син на прочутия адмирал Грийн, командващ флота в Азовско море по време на Кримската война, нямаше никакви новини. Но привечер на третия ден се втурна в гостната пребледнял и разтреперан. Цялото му масивно тяло се тресеше от вълнение.

— Хванахме го! Хванахме го! — извика той.

Не беше на себе си. Холмс го успокои с няколко думи и го настави в едно кресло.

— Разкажете сега какво стана — каза той.

— Стана само преди час. Този път дойде жената, но обичата, която донесе, беше също като другата. Висока бледа жена с остри очи.

— Да, това е тя — каза Холмс.

— Проследих я. Тръгна по „Кенингтън роуд“, а аз след нея. Влезе в някакъв магазин, оказа се погребално бюро.

Приятелят ми се сепна.

— И какво? — попита с треперещ глас, който ми подсказа какъв пожар се разгаря зад маската на хладното му спокойствие.

— Говори с продавачката. Аз също влязох. Чух я да казва „Закъснявате“ или нещо подобно. Жената се извиняваше. „Трябваше вече да е тук — обясни. — Нужно е повече време, понеже е нестандартен.“ После млъкнаха и ме погледнаха, а аз попитах нещо и излязох.

— Справили сте се отлично. Какво стана после?

— Жената излезе, но аз се бях скрил в един вход. Стори ми се, че съм събудил подозренията ѝ, защото се озърташе. Повика кабриолет и се качи. Имах късмета да хвана друг и да я проследя. Най-накрая слезе пред номер 36 на площад „Поултни“ в Брикстън. Отминах къщата, освободих кабриолета на ъгъла и заставах на пост.

— Видяхте ли някого?

— Всички прозорци бяха тъмни, с изключение на един на долния етаж. Щората беше пусната и не можах да надникна. Тъкмо се чудех какво да сторя, когато пристигна покрита товарна кола с двама мъже. Те слязоха, свалиха нещо и го понесоха по стълбите към входа. Господин Холмс, те носеха ковчег.

— Така ли!

— Едва не се втурнах натам. Жената им отвори и ги пусна вътре. Но в този миг ме зърна и май ме позна. Видях, че се стресна и припряно хлопна вратата. Спомних си какво ви обещах, и ето ме тук.

— Свършили сте отлична работа — каза Холмс, като надраска няколко думи на едно листче. — Без заповед за обиск сме безсилни, но вие можете да помогнете, като отнесете в полицията тази бележка, с която моля за такава заповед. Може да се поопъват, но мисля, че продажбата на обичите ще е достатъчна. Лестрейд ще се погрижи за подробностите.

— Но през това време те могат да я убият. Какво може да значи този ковчег и за кого другиго може да е предназначен?

— Ще направим всичко възможно, господин Грийн. Няма да губим и миг. Оставете всичко на нас. Така, Уотсън — добави той, когато клиентът ни хукна навън, — той ще вдигне на крак официалните сили. Ние, както обикновено, сме неофициалните и трябва да предприемем своите ходове. Положението ми се вижда толкова безнадеждно, че са оправдани и най-крайните мерки. Трябва незабавно да идем на площад „Поултни“.

— Да се опитаме да направим равностметка — каза той, докато пътувахме покрай парламента и Уестминстърския мост. — Тези злодеи са примамили клетата жена в Лондон, след като първо са я отделили от вярната ѝ камериерка. Ако е писала някакви писма, те са ги залавяли. С помощта на съучастник са наели мебелирано жилище. Затворили са в него лейди Франсис и са ѝ отнели ценните накити, които са били тяхна цел от самото начало. Вече са започнали да ги продават и явно не смятат това за рисковано, тъй като нямат основание да мислят, че някой се интересува от съдбата на дамата. Ако я пуснат, тя, разбира се, ще ги разобличи. Следователно не бива да я пускат. Но не могат да я държат в плен завинаги. Единственият изход е убийството.

— В това няма съмнение.

— Сега да поразсъждаваме над друго. Ако тръгнем по две отделни нишки, Уотсън, в крайна сметка ще стигнем до пресечна точка, която е много близо до истината. Да тръгнем не от дамата, а от ковчега и да направим съответните изводи. Опасявам се, че тази случка извън всякакво съмнение доказва смъртта на лейди Карфакс. Можем да заключим също, че предстои обикновено погребение със съответното медицинско свидетелство и официално разрешение. Ако убийството беше явно, щяха да заровят трупа в задния двор. Но в случая всичко е открито и законно. Какво значи това? Че са я убили по начин, който е заблудил лекаря, като са нагласили убийството като естествена смърт — вероятно с отрова. И все пак странно, че са допуснали да я види лекар, освен ако не е техен съучастник, което ми се струва малко вероятно.

— А не може ли да са подправили медицинското свидетелство?

— Опасно е, Уотсън, много е опасно. Не, съмнявам се. Спри, кочияшо! Това явно е погребалното бюро, защото току-що отминахме заложената къща. Ще влезеш ли ти, Уотсън? Външността ти буди доверие. Попитай в колко часа е погребението на площад „Поултни“, насрочено за утре.

Жената в магазина охотно ми отговори, че е насрочено за осем часа сутринта.

— Както виждаш, Уотсън, няма никаква загадка, всичко е на показ! Смятат, че няма от какво да се страхуват. А на нас при това положение ни остава само прякото фронтално нападение. Въоръжен ли си?

— С бастуна!

— Е, никой не може да ни излезе насреща. „Няма по-силен от онзи, който се бие за правото дело.“ Не можем да си позволим да чакаме полицията или да се придържаме към закона. Спри, кочияшо. Е, Уотсън, да се надяваме на късмета си, който неведнъж ни е помагал досега.

Той потропа силно на вратата на голямата тъмна къща по средата на площад „Поултни“. Отвориха веднага и на фона на мъждиво осветения коридор се очерта силуетът на висока жена.

— Какво желаете? — попита тя грубо, като се взираше в тъмното.

— Да говорим с доктор Шлезинджър — каза Холмс.

— Тук не живее такова лице — отвърна тя и се опита да затвори вратата, но Холмс беше подложил крак.

— В такъв случай искам да се срещна с мъжа, които живее тук, все едно как се казва — каза той сурово.

Тя явно се колебаеше. После отвори вратата докрай.

— Е, добре, влезте! — каза. — Съпругът ми няма от какво да се страхува.

Затвори след нас, въведе ни в гостната вдясно по коридора и пусна газовото осветление.

— Господин Питърс ще дойде след миг каза тя.

И наистина — едва бяхме успели да огледаме прашната и проядена от молци стая, в която се намирахме, когато вратата се отвори и с лека стъпка влезе едър гладко обръснат плешив мъж. Имаше широко червендалесто лице с увиснали бузи и на пръв поглед създаваше впечатление за благост, разваляно единствено от жестоко и злобно свитите устни.

— Сигурно е станала някаква грешка, господа каза той мазно и помирително. — Предполагам, че са ви заблудили. Може би, ако проверите в някоя съседна къща...

— Няма какво да проверяваме — каза строго Холмс. Вие сте Хенри Питърс от Аделаида, известен още като доктор Шлезинджър от Баден и Южна Америка. А моето име е само едно — Шерлок Холмс.

Питърс, както ще го наричам сега, се сепна и се вгледа внимателно в знаменития си преследвач.

— Името ви не ме стряска, господин Холмс — каза той хладнокръвно. — Когато съвестта на човек е чиста, с нищо не можете да го уплашите. Какво търсите в дома ми?

— Искам да разбера какво сте сторили с лейди Франсис Карфакс, с която заедно сте заминали от Баден.

— Самият аз ще бъда доволен да разбера къде е тази дама отвърна Питърс невъзмутимо. — Когато изчезна, ми дължеше близо сто лири, а единственото, което остана, беше чифт евтини обици, към които продавачът не прояви почти никакъв интерес. Присламчи се към нас с госпожа Питърс (наистина, тогава използвахме друго име) и не ни остави, докато не пристигнахме в Лондон. Платих сметката ѝ в хотела и пътуването ѝ. Щом се озова тук, тя се измъкна и, както казах,

остави разни дрънкулки, уж покриващи сметката ѝ. Ако я намерите, господин Холмс, ще ви бъда много задължен.

— Аз *наистина* смятам да я намеря — каза Шерлок Холмс. — Ще претърся тази къща, но накрая ще я открия.

— Къде е заповедта ви?

Холмс измъкна наполовина револвера от джоба си.

— Тази ще свърши работа, докато пристигне по-добра.

— Значи сте най-обикновен крадец.

— Може и така да се каже — каза бодро Холмс. — Приятелят ми също е опасен злодей. И смятаме заедно да претърсим дома ви.

Противникът ни отвори вратата.

— Повикай полиция, Ани! — извика той.

По коридора се чу шумоленето на фустите и отварянето и затварянето на входната врата.

— Времето ни е ограничено, Уотсън — каза Холмс. — Питърс, ако се опитате да ни спрете, със сигурност ще пострадате. Къде е ковчегът, който ви донесоха?

— За какво ви е ковчегът? В него има покойник.

— Трябва да видя този покойник.

— Не и с моето съгласие.

— В такъв случай без него.

Холмс бързо избута мъжа и излезе в коридора. Точно пред нас имаше откритата врата. Влязохме. Беше трапезарията. На масата до полуизгоряла свещ стоеше ковчегът. Холмс пусна осветлението и вдигна капака. На дъното на дълбокия ковчег лежеше съсухрено тяло. Светлината падаше върху набръчканото лице на старица. Никаква жестокост, гладуване или болест не биха могли да превърнат все още красивата лейди Франсис в подобна развалина. На лицето на Холмс се изписа изумление, но и облекчение.

— Слава Богу! — промърмори той. — Не е тя.

— О, този път направихте голяма грешка, господин Холмс — обади се Питърс, който бе влязъл след нас.

— Коя е покойната?

— Ще ви кажа, щом настоявате. Това е старата дойка на жена ми, Роуз Спендър, която открихме в болницата на приюта за бедни в Брикстън. Доведохме я тук, повикахме доктор Хорсъм, който живее на „Фърбанкс вилас“ номер 13 — моля, не пропускайте да си запишете

адреса, господин Холмс, — и се грижихме всеотдайно за нея като добри християни. На третия ден тя почина — от старост според свидетелството, — но така мисли само лекарят, вие, разбира се, сте на друго мнение. Възложихме погребението на „Симпсън и ко“ на „Кенингтън роуд“, които ще я погребат в девет часа утре сутринта. Да виждате нещо нередно в това, господин Холмс? Искате ми се да имам на снимка опулената ви, стресната физиономия, когато отместихте капака и вместо лейди Франсис Карфакс видяхте клетата деветдесетгодишна старица.

Изречението на Холмс беше по-безстрастно от всякога въпреки издевателствата на противника му, но дланите, свити в юмруци, издаваха стаения му гняв.

— Ще претърся къщата — каза той.

— Така ли мислите? — извика Питърс, докато от коридора се дочуха женски глас и тропот. — Скоро ще разберем. Ако обичате, насам, господа полицаи. Тези мъже нахлуха в къщата ми и не желаят да си тръгнат. Помогнете ми да ги изгоня.

На прага стояха сержант и полицаи. Холмс извади визитката си.

— Ето името и адреса ми. А това е моят приятел доктор Уотсън.

— Да, сър, добре ви познаваме — каза сержантът, — но не можете да останете тук без заповед.

— Да, не мога. Добре го разбирам.

— Арестувайте го! — извика Питърс.

— Знаем къде да открием господина, ако се наложи — каза важно сержантът, — но наистина трябва да си тръгнете, господин Холмс.

— Да, Уотсън, налага се да си тръгнем.

След минута се озовахме на улицата. Холмс проявяваше обичайната си невъзмутимост, но вътрешно кипеше от гняв и унижение. Сержантът ни бе последвал.

— Съжалявам, господни Холмс, но такъв е законът.

— Да, сержант, не можехте да сторите нищо друго.

— Предполагам, че има сериозни основания за присъствието ви тук. Ако мога с нещо...

— Една жена е изчезнала, сержант, и ние смятаме, че е в тази къща. Очаквам заповедта за обиск да бъде подписана всеки момент.

— Тогава аз ще наглеждам тези типове, господин Холмс. Ако се случи нещо, непременно ще ви уведомя.

Беше едва девет часа и ние отново се устремихме по следата. Първо отидохме до приюта в Брикстън, където узнахме, че милосърдната госпожа и господин Питърс наистина ги били посетили преди няколко дни, познали в умопобърканата старица своя бивша прислужничка и получили разрешение да я отведат. Никой не се изненада, че е починала. Следващата ни цел беше лекарят. По думите му той се отзовал на повикването, установил, че клетницата умира от старост, всъщност бил станал свидетел на края ѝ, и подписал свидетелството.

— Уверявам ви, че всичко беше напълно нормално и дума не можеше да става за измама — каза той.

Нищо в къщата не му се видяло подозрително, с изключение на това, че хора с такова социално положение нямат прислуга. Само това научихме от него.

Накрая се отправихме към Скотланд ярд. Издаването на заповедта се беше забавило. Чак на следващата сутрин можеше да бъде подписана от съдия. Съобщиха на Холмс, че ако дойде в полицията към девет часа, ще може заедно с Лестрейд да отиде до къщата и да присъства на обиска. Така свърши денят, без да смятаме това, че около полунощ нашият приятел сержантът намина да ни съобщи, че тук-там през прозорците на голямата тъмна къща е видял мъждукащи светлини, но никой не е влизал или излизал. Оставаше ни да запазим търпение и да изчакаме утрото.

Шерлок Холмс беше прекалено раздразнителен, за да разговаря, и прекалено напрегнат, за да спи. Оставих го да пуши като комин, смръщил гъстите си черни вежди, като барабанеше по облегалката на креслото с дългите си нервни пръсти и премисляше всевъзможни отговори на загадката. През нощта на няколко пъти го чух да ходи напред-назад из къщата. На сутринта едва се бях събудил, когато той се втурна в стаята ми. Беше по халат, но по бледото му лице с тъмни сенки под очите разбрах, че е прекарал безсънна нощ.

— В колко часа беше погребението? В осем, нали? — попита трескаво. — Сега е седем и половина. Господи, Уотсън, къде се беше дянал и малкото ум, с който ме е дарил Господ? Бързо, приятелю,

бързо! Въпросът е на живот и смърт — и, уви, най-вероятно ще заварим точно смърт. Никога няма да си простя, ако сме закъснели!

След по-малко от пет минути файтонът се носеше по улица „Бейкър“. Но въпреки препускането минахме край Биг Бен в осем без двайсет и пет и бяхме стигнали едва до „Брикстън“, когато удари осем. Но и другите бяха закъснели. Десет минути след определения час катафалката все още стоеше пред вратата и точно когато разпененият ни кон спря, на прага се появи ковчегът, носен от трима мъже. Холмс се спусна и им прегради пътя.

— Върнете го! — извика той, като спря с ръка първия от тях. — Върнете го незабавно!

— Какво искате да кажете, по дяволите? Пак ще ви питам — къде ви е заповедта? — изкрещя вбесен Питърс, чието широко червендалесто лице гледаше свирепо от другата страна на ковчега.

— Заповедта пътува насам. Този ковчег ще остане в къщата, докато тя не дойде.

Властният тон на Холмс оказа въздействие върху носачите. Питърс внезапно се скри в къщата и те се подчиниха на новите заповеди.

— Побързай, Уотсън, побързай! Ето ти отвертка! — извика той, щом ковчегът отново се озова на масата. — Ето и на теб, човече! Ще получиш суверен, ако капакът бъде махнат за една минута! Не задавай въпроси, действай! Точно така. Още един винт! И още един! Сега бутайте всички! Поддава се! Поддава се! Ето, най-сетне!

С общи усилия отместихме капака и отвътре се разнесе замайващата, упойваща миризма на хлороформ. Вътре лежеше жена, чиято глава беше обвита в памук, напоен с опиата. Холмс го махна и под него се показва мъртвешки застиналото лице на красива и одухотворена жена на средна възраст. След миг той я обхвана с ръце и я вдигна.

— Не е ли жива, Уотсън? Има ли някаква надежда? Не може да сме дошли прекалено късно!

В продължение на половин час сякаш бе точно така. Дали от задушаване или от отровните изпарения на хлороформа, но лейди Франсис, изглежда, бе прекрачила чертата, след която няма завръщане. Но накрая след изкуствено дишане, инжектиране на етер и всички средства, които можеше да предложи науката, животът започна бавно

да се връща — клепачите ѝ потрепнаха, огледалото се замъгли от дъха ѝ. Отвън спря файтон и Холмс вдигна щората, за да погледне.

— Ето го и Лестрейд със заповедта — каза той. — Ще открие, че птичките са излетели. Но идва и един човек, който има най-голямо право да се погрижи за дамата — добави той, като чу в коридора тежки забързани стъпки. — Добро утро, господин Грийн. Мисля, че колкото по-скоро преместим лейди Франсис от тук, толкова по-добре. А междувременно погребението може да продължи — нека клетата старица, която още се намира и ковчегът, да стигне най-сетне до вечното си жилище.

— Ако искаш да добавиш случая към летописите си, драги ми Уотсън — каза Холмс същата вечер, — нека да бъде само като пример за временното помрачение, което може да сполети и най-уравновесения ум. Подобни грешки се случват на всички, но велик е онзи, който може да ги забележи и да ги поправи. Може би имам право да претендирам само за тази не особено висока заслуга. Цяла нощ се измъчвах от мисълта, че съм пропуснал някаква улика, странно изречение, необикновена забележка, чула от мен и бързо забравена. И чак на разсъмване внезапно си спомних тези думи, които ни предаде Филип Грийн. Забележката на жената от погребалното бюро: „Трябваше вече да е тук. Нужно е повече време, понеже е нестандартен.“ Стана дума за ковчегът. Бил е нестандартен. Това можеше да означава само, че е изработен по някакви особени мерки. Но защо? Защо? Спомних си дълбочината му и дребната фигурка на дъното. Защо бяха поръчали толкова голям ковчег за толкова дребно тяло? За да има място за още едно. За да погребат двама души с едно свидетелство. Всичко беше толкова ясно, само умът ми да не беше се замъглил. В осем часа щяха да погребат лейди Карфакс. Единствената ни възможност беше да попречим на ковчегът да напусне къщата. Почти не хранех надежда, че ще и заварим жива, но както се оказа, надеждата не бе напразна. Доколкото знаех, тези хора никога не са извършвали убийство. Възможно беше да избягват крайното насилие. Можеха да я погребат, без да си личи как е умряла, и дори в случай на ексхумация да не могат да ги обвинят. Надявах се, че са им минали подобни мисли. Представяш си картината. Видя ужасната бърлога, където толкова време са държали в плен клетата жена. Влезли са внезапно, упоили са я с хлороформ, свалили са и долу, сложили са още хлороформ в

ковчега, за да не се събуди, и са завинтили капака. Хитро, Уотсън. Доколкото ми е известно, в криминалните летописи няма подобен случай. Ако течы приятелчета успеят да се изплъзнат от лапите на Лестрейд, нищо чудно в бъдеще да чуем и за други блестящи техни подвизи.

[1] Дивак, истински дивак! (фр.) — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.